

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мария Енчева Мутафова, преподавател в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, Философски факултет, Катедра Психология

За дисертационен труд на тема: “Самооценката за професионално самоусъвършенстване на учителите“ на Христо Йорданов Йорданов, задочен докторант към катедра „Психология“, Философски факултет, Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

Разработена е дисертация, актуална за психологичната и педагогическата теория и практика. В образователната практика възникват проблеми, създавани от самооценката, кариерната мотивация, причинните атрибуции и стиловете на учителите при взаимодействието им с учениците.

Дисертацията съдържа увод, три глави, изводи и препоръки за практиката, приноси, литература и приложение. Обемът на дисертацията е 144 страници. Онагледена е с 11 таблици и 5 диаграми. Литературата съдържа 99 източника на кирилица и 20 източника на латиница.

След увод, относно изследваната тема, в теоретичните постановки на първа глава са представени в отделни параграфи: самооценка и атрибутивен стил; психологични условия за стимулиране на професионалната рефлексия на учителите; същност на самооценката и на атрибутивния стил; „Аз“-ефективност, ефект на Пигмалион, асертивност; самооценка и комуникативни стратегии на личността; самооценката и кариерната мотивация на учителите; самооценка и взаимодействие на учителя с учениците.

Самооценката е изследвана като позитивна или негативна нагласа на личността към себе си. Хората с ниска самооценка развиват поведения, които потвърждават очакванията на другите към тях и разглеждат ситуацията като източник на ограничения, а не като източник на възможности за самостоятелна изява. Лицата с висока самооценка запомнят и използват релевантна на “Аз”-а информация по-често след успех, докато лицата с ниска самооценка я използват след неуспех.

Актуализира се проблема за ролята на учителя на фасцилитатор (помощник) в интерактивното взаимодействие с учениците.

В съвременни изследвания се насочва вниманието към свързаните нагласи на съвременните учители в самооценката им на кариерната мотивация и на взаимодействието им с ученици.

Прави добро впечатление избирателното цитиране на автори и изследвания от докторанта Христо Йорданов.

Във втора глава е представена изследователска програма.

Целта на дисертацията е да се изследва самооценката на съвременни учители в процеса на професионалното им самоусъвършенстване. Самооценката е на атрибутивния стил, кариерната мотивация и стиловете на взаимодействие на учителите с учениците.

Хипотезите в дисертацията са:

Основна хипотеза: Предполагаме, че самооценките на атрибутивния стил и кариерната мотивация при учителите са свързани с нагласите им за взаимодействие с учениците.

Работна хипотеза № 1: Предполагаме, че съществуват връзки между самооценките на атрибутивния стил на учителите и нагласите им за взаимодействие с учениците.

Работна хипотеза № 2: Предполагаме, че съществуват връзки между самооценките на кариерната мотивация на учителите и нагласите им за взаимодействие с ученици.

Работна хипотеза № 3: Предполагаме, че съществуват възрастови различия между самооценките на атрибутивния стил на учителите и нагласите им за взаимодействие с учениците.

Работна хипотеза № 4: Предполагаме, че съществуват възрастови различия между самооценките на кариерна мотивация на учителите и на нагласите им за взаимодействие с ученици.

Методи на изследването са:

1. Личностна скала за атрибутивен стил на личността (по Радославова, М., Величков, А., 2005: 49-56).
2. Психологичен тест за кариерна мотивация на личността (Slavchov & Stoyanova, 2007: 282-314).
3. Личностна скала за нагласата на учителя за взаимодействие с учениците (Игов И., Рандев П. 1992: 72-77, 100-101).
  - Демократичен стил на взаимодействие (Николов, П., Александрова, Н., Кръстев, Л., 2007) - на косвено влияние (Игов И., Рандев П. 1992 : 72-77, 100-101);
  - Авторитарен стил на взаимодействие (Николов, П., Александрова, Н., Кръстев, Л., 2007) - на пряко влияние (Игов И., Рандев П. 1992 : 72-77, 100-101).

Статистическата обработка на резултатите е реализирана с програма SPSS v.20, като са използвани статистическите методи:

1. Статистическа процедура Т-тест (Independent Samples T-Test).
2. Статистическа процедура за дисперсионен анализ.

В трета глава е представен коректно анализ на резултатите.

Изводите и препоръките за практиката са:

1. Потвърди се хипотезата, по отношение на съществуваща връзка между самооценката на атрибутивния стил на учителите и демократичния им стил на взаимодействие с учениците.
2. Съществуват връзки между самооценките на кариерната мотивация на учителите и на нагласите им за взаимодействие с ученици.
3. Съществуват възрастови различия между самооценките на атрибутивния стил на учителите и на нагласите им за взаимодействие с ученици.
4. Съществуват възрастови различия между самооценките на кариерната мотивация на учителите и на нагласите им за взаимодействие с ученици.

Препоръките към съвременните учители са да се включват в разнообразни обучения и тренинги за профилактика и повишаване на самооценката им, което е свързано с професионалното им самоусъвършенстване. Ефективната им кариерна мотивация, причинните им атрибуции са в основата на компетентното им взаимодействие с учениците. Демократичният стил на учителите е необходим при ефективното им взаимодействие с учениците и професионалното им самоусъвършенстване.

Приносите на дисертацията са:

1. Разработен е теоретичен модел на самооценката на съвременни учители за професионалното им самоусъвършенстване в контекста на атрибутивния стил, кариерната мотивация и стиловете на взаимодействие на учителите с учениците.
2. Разработен е изследователски модел на самооценката на съвременни учители за професионалното им самоусъвършенстване в контекста на атрибутивния стил, кариерната мотивация и стиловете на взаимодействие на учителите с учениците.
3. Изследвани са свързаните нагласи на съвременните учители в самооценката им на атрибутивния стил и на взаимодействието им с ученици.
4. Изследвани са свързаните нагласи на съвременните учители в самооценката им на кариерната мотивация и на взаимодействието им с ученици.

Създаденият дисертационен труд е съдържателен и компетентно представен. Авторефератът отразява съдържанието на дисертацията.

В заключение, предлагам на уважаемото Научно Жури, да се присъди на задочния докторант Христо Йорданов Йорданов, научната и образователна степен „Доктор“.

29.09.2016 г.

Подпис:.....

(доц. д-р Мария Мутафова)